

МОТИВАЦІЯ ДО ЗАНЯТЬ МАСОВИМ СПОРТОМ СТУДЕНТІВ  
ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ

**Роман Райтер, Лідія Щур, Орест Борик**

*Львівська національна академія мистецтв, м. Львів*

**Анотація.** У даній роботі наводяться результати опитування студентів щодо вивчення їхніх інтересів і ставлення до видів масового спорту впродовж десятирічного періоду. Подаються дані досліджень, які підтверджують, що заняття із врахуванням інтересів студентів є невід'ємною складовою фізичного виховання і повинні бути вмотивовані бажанням самовдосконалення і покращення фізичного розвитку.

**Ключові слова:** мотивація, студенти, масовий спорт, заклади вищої освіти.

**Abstract.** This work gives the results of students survey directed at studying their interests and attitude to mass kinds of sports during ten year period. Research data given in this article confirm that studies which take into consideration students interests is an integral part of physical training. Studies must be motivated by desire for self-perfection and physical development.

**Key words:** survey, physical training, mass sports, general educational institutions.

**Постановка проблеми.** Впровадження фізичної культури і спорту в побут молоді – одна з основних задач в області фізичного виховання [2, 5]. В даний час рівень поширення фізичної культури і спорту серед молоді залежить від сукупності демографічних і соціально-економічних факторів, від специфічних умов створених в процесі життя, тенденції впровадження фізичної культури і спорту в побут населення, рівня постановки фізкультурно-спортивної роботи, умовами для занять фізичною культурою і спортом, які на жаль, на даний час не покращуються. Крім цього, як показує наш щорічний аналіз рівня фізичної підготовленості студентів, вони суттєво знижуються і є неоднорідні для різних регіонів нашої держави, і відповідно для молоді, яка проживає в цих регіонах. Тому, фізична культура і спорт у закладах вищої освіти (ЗВО) залишається важливою частиною освітньої програми і виступає не тільки як засіб соціального становлення майбутнього спеціаліста, активного вдосконалення індивідуальних, особистих і професійно-значимих якостей студента, але і як засіб досягнення ним фізичного вдосконалення, підтримання високої працездатності і творчої активності.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Рекомендовані МОНОм програми з фізичного виховання студентів за весь період незалежності України не

враховували ні індивідуальної, ні типологічної варіабельності стану й динаміки психологічних, фізіологічних, соматичних показників, ні тим більше, інтересів студентів, що робить їх недостатньо об'єктивними. Незважаючи на практичну значущість, науково-обґрунтовані методики здійснення індивідуально-типологічного підходу ще не розроблені. Тому сучасна методика диференційованого фізичного виховання, значною мірою має емпіричний характер.

Для того, щоб домогтися результатів покращення фізичного стану, на думку науковців (Б. М. Шиян, 2001; Г. Єдинак, 2002; О. Я. Кібальник, 2006), необхідно використовувати принципово нові підходи, засоби та технології, які мають відповідати індивідуальним особливостям. Незважаючи на численні дослідження провідних науковців (Т. Ю. Круцевич, 2003; І. Р. Боднар, 1998), актуальною є проблема пошуку ефективних шляхів підвищення рухової активності молоді, поліпшення їхньої фізичної підготовленості за рахунок упровадження нових засобів, методів та форм використання фізичного виховання як позитивної мотивації, які б сприяли фізичному розвитку в системі навчальних закладів. Однак поява наказу Міністерства освіти і науки України від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», негативно вплинула на розвиток фізичного виховання у ЗВО. Не дивлячись на наступні постанови авторитетних органів державної влади, а саме: Народи Кабінету міністрів України 12 жовтня 2016 р., Рекомендацій парламентських слухань (Сесійний зал Верховної Ради України 23 березня 2016 року), не посприяли розвитку фізичної культури в освітніх закладах. Заняття рекомендовано проводити в формі спортивних і загальнооздоровчих секцій за вибором студентів.

На практиці при вирішенні цих завдань виникають певні складнощі пов'язані як і з врахуванням можливостей спортивної бази ЗВО, так і інтересів студентів. Відсутність офіційних програм і напрямків розвитку фізичного виховання і спорту у ЗВО, а також вимоги МОН до переходу на секційну роботу вимагає пошуку оптимальних програм фізичного виховання і методів, спрямованих на вдосконалення фізичного розвитку і фізичної підготовки студентів з врахуванням їх інтересів.

**Мета дослідження:** вивчення ставлення студентів до фізичного виховання й спорту.

**Методи дослідження:** аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, соціологічний метод, педагогічне спостереження, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

**Результати дослідження та їх обговорення.** Аналіз та узагальнення науково-методичної літератури показав, що для того, щоб розвивати зацікавленість до занять фізичною культурою, необхідно дотримання певних умов: – на заняттях з фізичного виховання необхідно проводити роз'яснювальну роботу про це, що рухова активність є генеруючим та стимулюючим чин-

ником для вдосконалення фізичного розвитку, підготовленості особи, профілактики надмірної маси тіла та ожиріння, можливість мати красиве тіло, бути здоровим і зовнішньо привабливим, а також сприяє зменшенню ризику виникнення серцево-судинних та інших захворювань.

- заняття з ухилом в спортивну спеціалізацію повинні допомагати зрозуміти важливу роль спеціалізації із загальним розвитком організму і в спортивному вдосконаленні.

Для вивчення інтересу студентів до різних варіантів занять з фізичного виховання їм щорічно пропонується заповнити анкету і висловити свою думку з цього питання.

У 2008 році в результаті анкетування було встановлено: 51,6% студентів I курсу виявили бажання відвідувати заняття спортивного відділення, 39,4% – відділення з ЗФП, 7,2% – спеціальної медичної групи, а 1,8% – не хотіли б відвідувати заняття по фізичному вихованню взагалі. З кожним наступним роком інтерес до занять з фізичного виховання й спорту дещо знижувався і на IV курсі складав: 59,2% студентів виявили бажання відвідувати заняття спортивного відділення, 16,5% – відділення з ЗФП, 10,1% – спеціальної медичної групи, а 14% – не хотіли б відвідувати заняття по фізичному вихованню взагалі. За період до 2017 року зацікавленість до занять фізичною культурою і спортом дещо знизилася і у 2017 році, коли заняття з фізичного виховання, згідно наказу ректора, проводилися тільки у формі оздоровчо-спортивних секцій результати опитування показали, що серед студентів I курсу – 57,3% виявили бажання відвідувати заняття спортивного відділення, 7,3% – відділення з ЗФП, 12,2% – спеціальної медичної групи, а 23,2% – не хотіли б відвідувати заняття з фізичного виховання взагалі. На IV курсі 62,7% студентів виявили бажання відвідувати заняття спортивного відділення, 5,2% – відділення з ЗФП, 12,4% – спеціальної медичної групи, а 19,7% – не хотіли б відвідувати заняття по фізичному вихованню взагалі.

Поряд із цим, за результатами анкетування було також встановлено, що із числа студентів I курсу відвідують заняття: із задоволенням – 37,8% осіб; IV курсу – 31,2% осіб; у зв'язку з наявністю контролю за відвідуваністю занять і наявністю заліку – 62,2% студентів I курсу, а 68,8% – студентів IV курсу. Із числа студентів, що відвідують заняття із задоволенням основними факторами є: покращення фізичного розвитку – 64,8%; з метою підвищення працездатності й профілактики здоров'я – 28,1%; задоволення від рухової активності – 7,1%.

Із числа студентів I–IV курсів не пропускають заняття без поважної причини – 47% осіб; пропускають заняття: через особисту неорганізованість – 13,8%; відсутності інтересу до фізичного виховання – 51,3%; через те, що їх не влаштовують умови проведення занять – 34,9%. На наш погляд істотними причинами такого відношення до занять є:

- атмосфера, в якій виховувався студент до вступу у вуз (так, кожний 14-ий студент був повністю звільнений від фізичного виховання в школі);
- в 75,1 % осіб заняття в школі носили в основному ігровий характер (волейбол – 3,2, баскетбол – 8,2 %, інші спортивні і рухові ігри 12 %), легка атлетика – 11,6 %. Майже не приділялося уваги гімнастиці, лижній підготовці;
- не сформованість потреби у спорті, відсутність знань про здоровий спосіб життя, фізичне вдосконалення, нерозуміння ролі фізичної культури як соціальної цінності.

Тому у підсумку – незадовільний загальний результат при проведенні щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України.

Для студентів, що відвідують заняття із задоволенням основними факторами є: покращення фізичного розвитку – 64,8 % осіб; з метою підвищення працездатності й профілактики здоров'я – 28,1 %; задоволення від рухової активності – 7,1 %.

### **Висновки.**

1. Результати дослідження свідчать про низький рівень фізичного виховання в школі, не сформованість потреби у спорті, відсутність знань про здоровий спосіб життя, фізичне вдосконалення, нерозуміння ролі фізичної культури як соціальної цінності, що позначається у подальшому на низькій мотивації студентів до занять з фізичного виховання у ЗВО.

2. Дані наших досліджень підтверджують також, що заняття з фізичного виховання у спортивному відділенні мають враховувати спортивну спеціалізацію за інтересами студентів і є невід'ємною складовою загального розвитку організму та повинні бути вмотивовані бажанням студентів до самовдосконалення.

### *Список використаних джерел:*

1. Боднар І. Р. Фізичне виховання студентів з низьким рівнем підготовленості : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / І. Р. Боднар; ВДУ ім. Л. Українки. – Луцьк, 2000. – 19 с.
2. Магльований А. В. Виховання програмної стратегії ставлення молоді до власного здоров'я / А. В. Магльований // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні : зб. наук. пр. – Рівне, 2001. – Вип. 2. – С. 140–143.
3. Теорія і методика фізичного виховання : підручник: у 2 т. / за заг. ред. Т. Ю. Круцевич. – Київ : Олімпійська література, 2008. – Т. 2. – С. 155–174.
4. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : підручник / Б. М. Шиян. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2001. – С. 197–210.
5. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : навч. посіб. / О. М. Худолій. – Харків : ОВС, 2007. – С. 94–99.